

Aeges gilde og Lokes straff

Tekst/illustrasjoner:

Anne Schjelderup/Clipart.com

Filosofiske spørsmål:

Anne Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 15. november 2003

Sorgen hviler tungt over gudene i Åsgård. Balder den fagre er død, han er i Hels rike og kommer ikke tilbake før selveste Ragnarok. Men livet må gå videre. I kveld inviterer Aege, den mektige jotnen av havet, til gjestebud for guder og alver.

I Aeges hall trengs ikke lys for å lyse opp i nattemørket. Hallen er opplyst av skinnende gull. Mjødet bærer seg selv, ikke før er drikkehornene tømte, før de fylles av seg selv. Her trengs ikke mer enn to tjenere for å varte opp alle gjestene.

Drapet på Fimafeng

Aeges tjenere heter *Fimafeng* og *Elde*. De gjør slik en glimrende jobb at gudene er helt over seg. De skryter uhemmet av tjenernes innsats. Loke blir mer og mer irritert. Ikke kan han fordra at noen skryter av andre enn ham selv, og at noen skarve tjenere skal bli skrytt slik opp i skyene, vil han ikke tåle. Kanskje plages han også av sin udåd mot Balder. I alle fall eksploderer han plutselig og slår Fimafeng ihjel.

Gudene blir rasende. De jager Loke langt til skogs. Så drar de tilbake til festen. Men Loke gir seg ikke så lett. Nå er han virkelig sint. All hans bitterhet mot gudene veller opp i ham. På grunn av en ussel tjener jager de ham, Loke, fra seg! Han som tidligere har hjulpet gudene på alle måter. Loke fyller seg med all bitterhet han kan finne i sin sjel, og går tilbake til selskapet.

Utenfor treffer han Elde, Aeges andre tjener. Det er nok ikke best at Loke går inn, mener Elde. Ikke er han velkommen, og ikke vil vel gudene finne seg i mere ondt fra ham. Men nå er Loke full av bitterhet og sinne. Inn skal han! Han baner seg vei forbi Elde og inn døren.

Loke kommer som ubuden gjest

Det blir plutselig stille inne i hallen. Alle ser mot Loke, og det er ikke med vennlige øyne. Loke vil drikke, men gudene mener at han ikke er velkommen. Da gjør Loke som så mange ganger før, han minner Odin på at de to er blodsbrødre, og at Odin har lovet alltid å stå ved Lokes side. På Odins befaling gir gudene plass til Loke.

Loke drikker og fra munnen hans flommer det bitre ord. Loke fornærmer en etter en av gudene på det groveste, det finnes ingen ende på hva slags beskyldninger han kommer med i kveld. Gudene vil ikke sloss i kveld, ikke her på et fredlyst sted. De finner seg i alt, men til slutt er de alle på bristepunktet.

Da kommer selveste Tor med hammeren inn, og han finner seg ikke i fornærmelser. Og når Tor blir sint skjelver selv den listige Loke. Han finner det da best å komme seg ut.

Lokes flukt

Så løper nå Loke fra Aeges gilde. Han drar til Jotunheimen, til et av de høye fjellene der. Han bygger seg en hytte med fire dører slik at han stikke av til alle kanter. Han vil ikke at gudene skal komme overraskende på ham. Ofte skaper han seg om til en laks og kaster seg ut i elven. Slik gjemmer Loke seg for gudenes vrede.

For han vet at denne gangen har han gått for langt. Ikke bare har han forårsaket Balders død, den vakreste og godeste av guder. Han har også strødd salt i sårene ved å fornærme gudene. Denne gangen kan han ikke håpe på tilgivelse.

Gudene har sett Loke, og de kommer etter ham. De skjønner at han gjemmer seg i fossen. Nå vil de ikke la ham slippe unna. De fletter et garn og kaster det uti. Men Loke legger seg flatt mellom to steiner på bunnen av elven slik at garnet glir over ham.

Men gudene tror fremdeles at han gjemmer seg der ute i fossen. Nok en gang kaster de garnet uti, men denne gangen har de bundet en svær sten til det slik at det skal gå helt ned til bunn. Loke svømmer foran garnet til det ikke er langt igjen til havet. Så snur han og hopper over garnet for å komme seg tilbake mot fossen.

Lokes straff

Men nå har gudene sett ham. De går tilbake, og denne gangen deler de seg i to grupper som holder hver sin side av garnet. Tor står midt uti elven. Igjen hopper Loke over garnet, men Tor er rask, han griper tak i ham i luften, og holder ham fast i halen. Loke spreller for harde livet, men Tor holder ham med et jerngrep, så det er rent umulig å komme seg løs. Her er de ikke på fredlyst grunn, så nå kan ikke Loke vente seg noen nåde.

Nå tvinger de Loke til å gå inn i sin vanlige kropp. Så tar de ham med til en hule. Lokes sønner, *Vale* og *Narve* (også kalt *Nare*) blir også ført dit. Vale føler seg fanget, han skaper seg om til en ulv. Blodtørstig er han, nå hiver han seg over Narve, broren sin, og river over strupen på ham. Så løper han derfra.

Gudene tar Narves tarmer. Med dem binder de Loke fast i stenene, og straks blir tarmene til kaldt og hardt jern. Lokes hustru, *Sigynn*, gråter og ber for sin mann. Men i kveld finnes det ingen nåde hos gudene. *Skade* henger en orm over hodet til Loke. Det drypper giftig eter fra munnen på den og ned i ansiktet til Loke. Loke skriker og vrir seg i smerte. *Sigynn* løper til og setter en skål under ormens hode. Slik drypper ikke eteren i Lokes ansikt, men i skålen som hun holder.

Det drypper og drypper, og snart er skålen full. Nå må *Sigynn* ta den vekk for å tømme den. Eteren renner ned i Lokes ansikt. Han vrir seg så hele jorden skjelver. Hus raser sammen, menneskene er redde. De sier det har vært et jordskjelv. Der skal Loke ligge frem til Ragnarokk – den siste striden der alle mørke krefter skal gå til kamp mot gudene. Da skal han ri i spissen for alle dødningene (døde mennesker) som vil sloss mot gudene.

Ideer til filosofiske samtaler

1. Loke tålte ikke at gudene skrøt av Aeges tjenere. Hvorfor tror dere at han ble så sint for dette? Ville du blitt sint dersom noen skrøt av vennen din, broren/søsteren din osv. men aldri av deg? Trenger alle mennesker skryt eller er det bare forfengelige mennesker som trenger det?

2. Odin lot Loke komme inn og være med på gildet – selv om Loke hadde forårsaket Balders død (Balder var jo Odins sønn) og selv om han nettopp hadde drept en mann (tjeneren Fimafeng). Dette gjorde han fordi han en gang hadde lovet alltid å være venner med Loke.

Hvis du var Odin: ville du holdt løftet ditt overfor Loke? Eller synes du Loke hadde gjort så mye ondt i mellomtiden at løftet ditt ikke kan gjelde lenger? Er det slik at vi alltid skal holde de løftene vi inngår? Eller kan det noen ganger være slik at omstendighetene forandrer seg så mye at vi ikke trenger å holde løftene våre lenger?

3. Odin tilga Loke hva som helst fordi de var blitt enige om at de skulle være venner. Synes du venner bør tilgi hverandre hva som helst? Er det noen ting venner ikke bør/kan tilgi? Bør venner tilgi hverandre mer enn de tilgir andre mennesker som ikke er deres venner?

Hvorfor skal vi egentlig tilgi noen mennesker mer enn andre mennesker? Kan ikke alle mennesker i prinsippet bli vår venn? Og kan det ikke tenkes at de som ikke er våre venner trenger vår tilgivelse mer enn de som allerede er det?

4. Gudene ville ikke krangle og slåss når de først var på fest hos Aeg. Derfor lot de Loke ture frem med sine beskyldninger og fornærmelser. Synes du dette var storsinnet og edelt gjort av gudene – eller var det feigt og misforstått snillhet? Hva bør et godt menneske gjøre: bestrebe seg på å tåle all slags motgang og urett eller forsvare seg heltemodig når en blir angrepet?

5. Først tålte gudene alt fra Loke fordi Odin ville det slik. Men med en gang Tor hadde sagt fra at han ikke ville høre mer fra Loke, var alle gudene plutselig helt enige med ham og alle satte nå etter Loke for å fange ham.

Er det ofte slik at én til slutt sier det som alle tenker? I dette tilfelle var det den sterke Tor som «tok bladet fra munnen» og sa det som alle tenkte: nå er tålmodigheten med Loke over. Lønner det seg alltid å gjøre som «de sterke» sier? Hva er etter din mening et sterkt menneske? Kan det være vanskelig å ha sin egen mening så lenge det finnes så mange sterke mennesker som ivrer etter å si sin mening? Blir man svak av å følge sterke mennesker eller er man svak fordi man følger sterke mennesker?

6. Som straff for alle sine fæle synder måtte Loke ligge lenket til stenene, bundet fast med tarmene til sin egen sønn, hele tiden med sviende slangegift dryppende ned på seg til evig tid. – Var dette en passe straff synes du? Eller var straffen for streng? Hva er etter din mening passe straff for følgende handlinger/adferd:

- mord
- sykkeltyveri
- grove fornærmelser
- erting/mobbing

- løgn og uærlighet
- baktalelse
- skadefryd
- hærverk
- latskap